

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 3 (3) 2021-05-17

„AUŠROS“ APYGARDA, ŠIAULIAI

2020–2024 m. Seimo kadencija

Seimo narys nuo 2020-11-13

Iškėlė: Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga

Išrinktas: Aušros (Nr. 25) apygardoje (Šiauliai)

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos narys (2020-11-13)

Kultūros komiteto narys (2020-11-19)

Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija, Komisijos narys (2020-11-24)

Laikinoji grupė „Už šeimą“, narys

Laikinoji Kultūros paveldo, Europos kultūros kelių ir šv. Jokūbo kelio grupė, narys

Laikinoji Lietuvos kariuomenės veteranų rėmimo grupė, narys

Laikinoji Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupė, narys

Laikinoji Šiaulių krašto bičiulių grupė, pirmininkas

Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisija, narys (2021-01-15)

Seimo delegacija Lietuvos Respublikos Seimo, Lenkijos Respublikos Seimo bei Senato ir Ukrainos Aukščiausiosios Rados narių asamblėjoje, narys

Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupė, narys

Tarpparlamentinių ryšių su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste grupė, narys

Tarpparlamentinių ryšių su Kanada grupė, narys

Tarpparlamentinių ryšių su Šveicarijos Konfederacija grupė, narys

Tarpparlamentinių ryšių su Šventuoju Sostu grupė, narys

Seimo narys Stasys TUMĖNAS atsako į padėjėjo Nerijaus BRAZAUSKO klausimus.

N. B. Seime tęsiasi įprastinė pavasario sesija, kurią, mano galva, geriausiai apibūdintų žodžiai: „chaosas“, „sutrikimas“, „blaškymasis“. Valdančioji dauguma mėgina suvaldyti pandemijos šuolius, vakcinavimo iššūkius, tesėti rinkėjams duotus pažadus, suderinti ideologiškai nesuderinamus dalykus. Ką šioje situacijoje konkrečiai daro opozicija, kuri turėtų siūlyti alternatyvius sprendimus ir stabilizuoti situaciją, atsižvelgiant į valstybės ir piliečių interesus?

S. T. Opozicija tą chaosą mato ir girdi. Kuo toliau, tuo akivaizdžiau Lietuvos gyventojai mato, kad ne toks jau blogas „kipšas“ buvo ministras Aurelijus Veryga, kuris nesiblaškydamas, nuosekliai bandė (su)valdyti nelengvą pandeminę situaciją. Tą ir dabar daro jis, bet jau tik kaip komentatorius, atribotas nuo sprendimų priėmimų, tą patį sako ir buvęs premjeras Saulius Skvernelis, LVŽS lyderis Ramūnas Karbauskis. Negali opozicija nesakyti, kai matome tiek chaoso, nesusitarimo, kai akivaizdu, kad nekoreliuoja Sveikatos, Švietimo, mokslo ir sporto, Kultūros ministerijos skirtingos pozicijos. Tad ir girdime iš skirtingų ministrų kartais visai priešingą situacijų vertinimą ir nevienodą pandemijos valdymo kelią. Opozicija siūlo konstruktyvius sprendimus, tačiau kol kas mūsų negirdi.

N. B. Seimas, pasinaudodamas politinėmis galiomis, įstatymo nuostatomis sėkmingai iš pareigų atleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro generalinį direktorių dr. Adą Jakubauską. Aktyviai dalyvavote naujojo vadovo dr. Arūno Bubnio skyrimo procedūrose. Ar normalu, kad į tokias pareigas žmogus eina ne savo noru, ar ilgametis LGGRTC politizavimas nėra priežastis, kad kvalifikuoti asmenys bijo kandidatuoti į vadovo pareigas?

S. T. Aišku, kad nenormalu. Aš nieko prieš naująjį vadovą, kompetentingą istoriką mokslininką A. Bubnį, bet žmogus pats atsakingai iš Seimo tribūnos pasakė, kad jis nelabai siekia šių pareigų, eina „paprąšytas“. O svarbiausia – nedega jo akys ryžtu pagaliau išspręsti besitęsiančias Centre problemas. Tikiu, kad vadovui pasiseks atsispirti politikos senųjų vilkų spaudimui, gal pagaliau bus rasta ta skirtis, kas yra Lietuvos istorija, kas yra Lietuvos politikos istorija, ir bus rastos jungtys. Įsivaizduoju, kad permainų naujasis vadovas sieks neskubėdamas, apgalvodamas, nes nenorės kartoti prof. A. Jakubausko klaidų siekti kardinalios kaitos Centre nepadirbus ir pusmečio. Juk A. Jakubauskas taip ir nesuprato, už ką buvo atleistas, įdomiausia, kad jis nebuvo tik LVŽS remtas; skiriant žinomą mokslininką į pareigas jį parėmė didžioji Seimo dauguma. Ir kaip čia neprisiminsi kaimynės močiutės žodžių, kad „politika, vaikeliai, ne muzika“.

N. B. Seimas suteikė teisę patobulinti Jūsų ir komandos parengtą Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 4 straipsnio 2 dalies pakeitimo įstatymo projektą. Kodėl dabartinis Seimas neišdrįso įsipareigoti per konkretų terminą paskirti Konstitucinio Teismo teisėjus?

S. T. Kodėl? Todėl, kad pasitvirtino prof. E. Kūrio žodžiai, kad „[...] Dangaus karalystė ateis greičiau nei įvyks KT teisėjų rotacija“. Čia kiek šaržuoju. Įdomiausia, kad Seime būna daug atvejų, kai į naujas pareigas skiriama vos ne skubos tvarka, o kartais tai tęsiasi metų metais (pvz., KT teisėjų atvejais, LRS kanclerio rinkimai). KT įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pakeitimo rengimas buvo gera pamoka visai komandai, ir netiesa, galvojantiems, ko čia Kultūros komiteto narys lenda ne į savo lauką. Rengdami pataisą dėl KT teisėjų skyrimo terminų atsiradimo, rėmėmės autoritetingų teisės mokslininkų profesorių E. Kūrio, E. Šileikio, V. Nekrošiaus, T. Birmontienės ir kt. straipsniais, komentarais. Taigi čia nebuvo mūsų atsitiktinis įstatymo pataisos teikimas. Kadangi teikimas vyko opozicinės darbotvarkės metu, tai neblogas rezultatas, kad jis neatmestas, o leista projektą tobulinti. Tai pagal Statutą galima daryti po 6 mėnesių. O jei kas pasiūlys kitaip išspręsti užsitęsusią problemą, pritarsime.

N. B. Kokias rinkėjų problemas sprendėte pastaraisiais mėnesiais? Kaip sekėsi komunikuoti su rinkėjais nuotoliniu būdu?

S. T. Kol kas tiesioginio bendravimo vengiame, labiau „kalbamės“ elektroninėje erdvėje. Toks bendravimas kelia problemų abiems pusėms, nes dažnai žmonės ateina pas Seimo narį pasiguosti, pasikalbėti, neradę pagalbos seniūnijoje, savivaldybėje, net teismuose. Kartais rinkėjai pasufleruoja ir įstatymų pataisų reikalingumą: dėl daugiabučių namų besitęsiančių problemų, dėl gyvenimo laiko Lietuvoje skaičiavimo (kiek kurioziška, kad mamai, atvykusiai iš Ukrainos gyventi į Šiaulius, skaičiuojamas visas pragyventas laikas, o jos sūnui – tik 50 proc., tarsi tu tik dieną gyveni Šiauliuose, o naktį išskrendi į kitą šalį...). Lietuvos kariuomenėje tarnaujantys Šiaulių vaikinai iškėlė problemą, kad jiems, važinėjantiems kasdien į tarnybą prie Radviliškio, nemokami kelionpinigiai, nes jie tarnybą pradėjo eiti 2017 metais, o mokama tik nuo 2018 metų. Taigi susidarė situacija, kad kariuomenės jaunimas, kaip sovietinėje armijoje, tik atvirkščiai, pasišai po metais vyresnių kolegų, diskriminuojamų nelabai logišku įstatymo punktu. Tokias problemas keliu ir bandau spręsti.

N. B. Seime pristatėte savo parengtą nutarimo projektą, kuriuo siūlote paskelbti 2022 metus Pranciškaus Skorinos metais. Projektui po pateikimo pritarta, jau įvyko ir svarstymas, ir priėmimas. Kodėl Pranciškaus Skorinos asmenybė, darbai, paveldas ir įamžinimas yra svarbūs XXI a. Lietuvai? Ir dar – atmintinų metų skelbimas, mano manymu, tapo tarsi pageidavimu koncertu, devalvuojančiu pačią idėją. Ką čia reikėtų keisti?

S. T. Taip, mano komanda padirbėjo, kad 2022-ieji metai būtų paskelbti Pranciškaus Skorinos metais. Ši XVI amžiaus asmenybė svarbi visai LDK istorijai, žinoma Čekijoje, Baltarusijoje (Gudijoje). 1522 m. Vilniuje jis įsteigė pirmąją spaustuvę ir išleido pirmąją Lietuvos teritorijoje knygą. Buvo žinomas vertėjas, mokslininkas, leidėjas, spaustuvininkas. Šios asmenybės priminimas, aktualizavimas yra ir solidarumo su Baltarusija, siekiančia demokratinių procesų, ženklas, nes kaimynų valstybėje Skorina yra kanoninė asmenybė, demokratijos, istoriškumo ženklas. Beje, pats Pranciškus Skorina pagal kilmę save vadino rusėnu, o pagal valstybę – lietuviu.

Na, o antroji klausimo dalis diskusinė. Taip, naujoji LR Seimo vadovybė gal dėl nepatyrimo vieną dieną teikia svarstyti net 11 projektų dėl metų paskelbimo, tai, galvoju, yra strateginė klaida. Pastebėjau, kad kolegos, pamatę, kad pristatomas koks naujas metų paskelbimo projektas, skuba pripuolamai teikti savo siūlymų. Tokios teisės neatimsi, bet, matyt, reiktų gerai apgalvoti. Pavyzdžiui, praeitą kadenciją, prieš paskelbiant 2019 metus Pasaulio lietuvių metais, taip ir dabar, tam rengėmės keletą mėnesių, kaupėme informaciją, rinkome argumentus. Pasaulio lietuvių metai pasiteisino, tikiuosi, kad ir Pranciškaus Skorinos metai, primenantys 500 metų įvykius, irgi įsimins ir bus naudingi visuomenei.

N. B. Seime nuosekliai keliate klausimus dėl lituanistinio švietimo užsienyje. Kokios būtų esminės problemos ir kas jas trukdo spręsti?

S. T. Šie klausimai labai svarbūs ne tik man, PLB ir LRS komisijos nariui, bet bent jau per 100 000 lietuvių vaikų, gyvenančių su tėvais užsienyje. Tai ir klausimas Lietuvai, ar jai aktualu, reikalinga išsaugoti šiuos galinčius ateityje daug nuveikti Lietuvos valstybei asmenis. Šiuo metu pasaulyje veikia 10 formaliojo ugdymo mokyklų (Latvijoje, Rusijoje, Vokietijoje, Belgijoje – po vieną, Baltarusijoje – dvi, Lenkijoje – keturios), kuriose mokosi per 2000 mokinių. Pasaulyje veikia apie 230 neformaliojo ugdymo (šeštadieninių) mokyklų JAV, Pietų Amerikoje, Australijoje, Europoje, kurias lanko per 7000 vaikų. Bet tai sudaro tik apie 7 proc. visų lietuvių užsienyje. Kur kiti 100 000? Tai ir yra mūsų tikslas – įtraukti ir juos ugdytis lietuviybės dvasia. Ir čia būtinas koordinacinis Pasaulio lietuvių bendruomenės ir ŠMSM darbas ir pastangos. O kas trukdo spręsti? Kartais esti nesusikalbėjimo, negirdėjimo vieni kitų keliamų problemų. Lietuva pastaruoju metu aprūpina lituanistines mokyklas vadovėliais, metodine medžiaga, organizuoja kursus ten dirbantiems mokytojams. Bet yra ir žygdarbio dvasios – kai JAV ar kitur gyvenantys tavo kaimynai šeštadienio, sekmadienio rytą snaudžia iki pietų, lietuvičius vaikus tėvai po

sunkios darbo savaitės kelia ir veža į lituanistines mokyklas šokti, dainuoti, lavinti lietuvių kalbą. Ar tai ne mažytis žygdarbis?

Mūsų nuomone, derėtų apsvarstyti galimybę sukurti neformaliojo švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo nuotoliniu būdu platformą, prie kurios pagal poreikius ir galimybes galėtų prisijungti lietuvių bendruomenės ir lituanistinių švietimo mokyklų mokiniai. Taip Lietuva ne tik skirtų lėšų užsienio lietuvių neformaliojo švietimo ir sporto projektams, bet ir išnaudotume Lietuvos intelektualinį-kūrybinį potencialą, suartintume diasporą su Lietuvos visuomene, inicijuotume bendras veiklas ir projektus. Tai pamąstymai ateičiai.

N. B. Lietuvoje, mano matymu, vyksta pavojingas visuomenės supriešinimo, skaldymo ir audrinimo procesas, kurį lemia karantinas, vakcinacija, nepatenkinami įvairių visuomenės grupių lūkesčiai, vadinamoji Stambulo konvencija, siekis pakeisti rinkimų sistemas, nekonkretūs ir nelankstūs valdžios sprendimai, mums priešiški valstybių veiksmai. Artėja visuomenės krizė, kuri, tikėtina, sustabdys šalies progresą, skatins nusivylimą Europos Sąjunga, o Prezidento Gitano Nausėdos pastangomis kuriama gerovės valstybė dar labiau priartės prie biliūniškojo laimės žiburio. Ką reikia skubiai daryti?

S. T. Čia nepaskubėsi. Iškėlėte problemas, kurioms surašyti nepakaktų vieno jaučio odos ar bent jau atskiro straipsnio. Taip, verda pasaulis, kaista Europa, netrūksta to atspindžių ir Lietuvos geopolitinėje padangėje: informaciniai, kibernetiniai karai, „melagienos“, nedraugiškų kaimynų reakcijos, emocijų pliūpsniai LR Seime, bandymas supriešinti Seimą su Prezidentūra. Mano bičiulis pulkininkas Kęstutis Eidukonis iš JAV tą situaciją pasaulyje net lygina su 1939–1940 metų Europos situacija ir to meto grėsmėmis. Tikiuosi, kad to išvengsime, nugalės racionalus sveikas protas. Į mūsų Seimą išrinkta daug liberalaus, savitai laisvę suprantančių žmonių. Tikiuosi, kad patyrę valdančiosios frakcijos partneriai apramins įkaitusio jaunimo galvas, siekiančias dekriminalizuoti narkotines medžiagas (niekas kažkodėl nekalba, kad iš džiaugsmo rankas trina ne mažus kiekius žolelės vartojantys, o jų platintojai prekeiviai); siekį „turtinti“ mūsų abėcėlę svetimomis raidėmis, įteisinti dvikalbystę užrašuose, įmonių pavadinimuose ir t.t. Seimo naujokai nelabai kreipia dėmesį į tai, kad jau prieš keletą metų per 70 000 gyventojų išsakė savo poziciją parašais dėl asmenvardžių rašybos; kad žmonės nenori, kad būtų grįžtama prie to, kad merus rinktų ne visi miesto, rajono gyventojai, o grupelė tarybos narių, kad išliktų vienmandatės apygardos renkant į Seimą. Netikite? Išeikite į gatvę ir apklauskite žmones – didžioji dauguma atsakys, kad reikia „baigti su sąrašiniais“ Seimo nariais, kad žmonės patys nori rinkti savo miesto ar rajono vadovą, savo Seimo narį. Mūsų pozicija dėl prezidento Gitano Nausėdos aiški – mes jį remiame, juo tikime, ir negalvojame apie nepasiekiamą „Laimės žiburį“.

N. B. Šiauliai, kurio rinkėjams dirbate, neteko dalies vakcinų. Ši istorija tik patvirtino Vilniaus ir Kitos Lietuvos modelį. Tačiau neramina faktas, kad šiauliečių interesus ryžtingai gynė tik Šiaulių miesto meras Artūras Visockas, beje, sakęs, kad „[...] tai visiškai nesąmonė – visiška logistikos ir logikos nesąmonė“. Kodėl patys šiauliečiai neprotestavo, neišnaudojo jiems Konstitucijos suteiktų teisių? Ir kas turėtų atsiprašyti tų beveik 600 šiauliečių (senjorų, lėtinėmis ligomis sergančių žmonių, abiturientų, mokytojų), kurie, būkime teisingi, buvo pažeminti kaip piliečiai?

S. T. Neprotestavo, bet realiai suvokė situaciją, parodžiusią nemažėjančią atskirtį tarp Centro (Vilniaus) ir regionų (likusios Lietuvos). Šiaulių meras vienas iš tų, kuris nebijo atvirai pasakyti teisybės. Čia paminėtas atvejis dėl vakcinų „atėmimo“ – tik vienas iš tendencijų srities. Man kartais atrodo, kad greitai Vilnius su savo arogancija sieks paskelbti autonomiją. Sunku patikėti, kas vyksta su Lukiškių aikšte, situacija dėl Tautos namų, paminklo Antanui Smetonai istorijos. Žymūs Lietuvos menininkai, architektai dalyvauja oficialiuose, Kultūros ministerijos paskelbtuose konkursuose, juose nugalė, skelbiami nugalėtojai, įteikiamos solidžios premijos. Ir ką? Vilniaus valdžia pasako, kad miestui netinka, nestatys, nedarys. Tai čia ar ne žingsniai autonomijos link?

N. B. Įvykdėte konkurso „Laimė neįmanoma be Tėvynės laisvės“ (Juozas Lukša-Daumantas) dalyviams duotą pažadą – pasaulį išvydo leidinys *Įkvėpti laisvės: Šiaulių miesto mokinių meninės kūrybos darbai* (2021). Kokios mintys kyla, laikant rankose leidinį ir suvokiant, kad Šiauliuose auga jaunoji karta, kuriai Lietuvos valstybė, jos laisvės kovos ir atmintis nėra tik privalomas istorijos kurso dalykas?

S. T. Kyla šviesios mintys, pavasariškos. Konkursas, kuriame dalyvavo pustrečio šimto dalyvių, teikia vilčių, kad Lietuvos ateitis šviesi, kad vaikai savo kūryba parodė, kokios Lietuvos jie nori, kad jie gerbia Laisvę, savo šalies istoriją. Ačiū visiems dalyvavusiems mokiniams, jų pedagogams, tėveliams.

LIETUVOS AKTUALIJA: NAUJOS KARTOS LIETUVA (PROJEKTAS)

Didelė problema, kad šiuo metu nėra sukurto veiksmingo įrankio, kuris leistų tiksliau prognozuoti konkrečių specialistų poreikį ir tokiu būdu gerinti sveikatos priežiūros specialistų rengimo planavimą. Taip pat, kad [iki] šiol nėra sukurto tinkamo sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos kėlimo modelio.

Renovacijos proceso dalyviai neturi reikalingų žinių, įgūdžių ir specializuotos metodinės pagalbos organizuoti ir vykdyti inovatyvius ar „žaliuosius“ pirkimus, todėl statybos įmonės neturi paskatų siūlyti pažangius sprendimus ir dažniausiai varžosi tik dėl kainos.

Šiandien lietuvių kalbos plėtros galimybės skaitmeninėje aplinkoje nėra išnaudotos: dar vis yra daugybė nesuskaitmenintų kalbinių duomenų ir duomenų rinkinių, esamos kalbinės infrastruktūros pilnai neišnaudojamos ir neužpildomos skaitmeniniais ištekliais, esami skaitmeniniai kalbos ištekliai nepritaikyti pažangiems technologijų sprendimams.

Didėjant įtraukčiai švietime, mokytojai patiria vis daugiau sudėtingų ugdymo situacijų, kurios reikalauja specifinių žinių, gebėjimų, tamprus bendradarbiavimo su pagalbos mokiniui specialistais bei šių specialistų tiesioginės pagalbos ugdymo procese.

Lietuvos MSI ir verslui stinga gebėjimų ir patirties rengiant ir administruojant tarptautines paraiškas ir projektus, supratimo apie MTEP rezultatų (ekonominę) vertę verslui, todėl Lietuvos pareiškėjai teikė 2,5 karto mažiau paraiškų Horizonto 2020 finansavimui gauti nei tyrėjai iš Latvijos ir net 6,5 karto mažiau už Estijos tyrėjus.

Viešajame sektoriuje žmoniškųjų išteklių ir jų kompetencijų valdymas nėra efektyvus. Nėra nuoseklios valstybės politikos kaip pritraukti, įdarbinti ir išlaikyti žmogiškuosius išteklius viešajame sektoriuje.

E-kvito, kaip vieno iš elektroninių dokumentų ekosistemos elementų, naudojimas yra svarbus žingsnis realiojo laiko ekonomikos link. Šis prototipas sudarys prielaidas vystyti verslo apskaitos programas ir inovatyvius atsiskaitymo priemonės.

Nėra viešai visiems prieinamos, atviros duomenų bazės (žemėlapis) apie visas savivaldybėse tiekiamas socialinės apsaugos srities paslaugas, įskaitant nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą. Socialinėje atskirtyje esančių gyventojų skaitmeniniai gebėjimai ir galimybės naudotis skaitmeninėmis priemonėmis yra santykinai žemi, 2018 m. tik apie pusę jų savo namuose turėjo interneto prieigą.

Po verslo įsteigimo, dar metus, numatoma padėti palaikyti verslą, teikiant individualias konsultacijas verslo finansavimo, partnerių paieškos, mokesčių, verslo, teisės, rinkodaros, finansų, personalo valdymo, verslo tobulinimo ir vystymo klausimais.

„Šneka apie tai, ar mes vykdome savo įsipareigojimus, tai, ką priimame, nes dabar faktiškai viską griauname savo sprendimu. Pavyzdžiui, Šiaulių universitetas patikėjo tuo, ką mes sakėme, kad bus trys pedagogų rengimo centrai. Deja, realybė rodo, kad pedagogai dabar rengiami bent aštuoniuose universitetuose ir kolegijose.“

„Taip, problema yra ir Konstitucinio Teismo vadovai, bet tie dalykai tarp savęs, aš manyčiau, koreliuoja. O dabar teisinis reguliavimas neatima iš Seimo nario (kaip čia bandė kolega paminėti, kad tada suvaržoma) konstitucinės teisės nepaskirti vieno ar kito kandidato, bet numato terminą, kad nesitęstų pasaka iki begalybės ar iki artėjančių rinkimų ir panašiai. Aš todėl ir numaciau tą terminą, kad trys mėnesiai. Yra tokių teisininkų, atrodo, profesorius E. Šileikis sakė, kad reikėtų dar trumpinti tą terminą – ne tris mėnesius, o dar mažiau. Yra daug įvairių profesorių pasisakymų. [...] Taip, teisingai sakote. Tikiuosi, kad mes kartu tobulinsime šią nuostatą.“

„Prašyčiau atsakyti, ką jūs padarysite šioje srityje, tai yra Lietuvoje gyvenantys lenkai šiuo metu mato, atrodo, penkias Lenkijos televizijos programas, o lietuviai, gyvenantys Lenkijoje, mato tik vieną kitą. Tai lemia privačių retransliatorių įrangą ir techninės galimybės, nors prieš ketvirtą metų vyriausybių lygiu premjerai buvo sutarę, kad ta problema bus išspręsta. Ką jūs ketinate daryti, kad šita problema judėtų pagaliau į priekį, o ne tik pažadais būtų Lenkijos lietuviai maitinami. Ačiū.“

RINKĖJAI

MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

Seimo nariui Stasiui Tumėnui
El. p. stasys.tumenas@lrs.lt
Duomenys neskelbtini

I 2021-03-23 prašymą

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOJE PRAGYVENTO LAIKOTARPIO SKAIČIAVIMO

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) gavo 2021-03-23 paklausimą dėl (*duomenys neskelbtini*) Lietuvos Respublikoje pragyvento laikotarpio apskaičiavimo bei dėl galimybės jam kreiptis dėl Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi Europos Sąjungoje (toliau – leidimas nuolat gyventi) išdavimo Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) 53 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyto pagrindu¹, ir, remdamasis turimais duomenimis apie šio užsieniečio teisinę padėtį Lietuvos Respublikoje, teikia atsakymą.

Pažymime, kad Migracijos departamentas nėra įgaliotas aiškinti teisės aktų nuostatų, todėl neperžengdami savo kompetencijos ribų teikiame aktualią turimą informaciją bei nuomonę Jūsų prašyme išdėstyto klausimu, kuri negali būti vertinama kaip oficialus teisės aktų aiškinimas. Taip pat pažymime, kad išdėstyta informacija nelaikytina Migracijos departamento priimtu sprendimu prašyme nurodytais klausimais, kadangi toks sprendimas gali būti priimtas tik teisės aktuose nustatytą ir detalai reglamentuotą procedūrą metu.

Dėl Lietuvos Respublikoje (*duomenys neskelbtini*) pragyvento pastarųjų penkerių metų laikotarpio skaičiavimo, informuojame, jog Migracijos departamento turimais duomenimis, su leidimu laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje šis užsienietis gyvena nuo (*duomenys neskelbtini*) ir jam buvo išduoti šie leidimai laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje: (*duomenys neskelbtini*);

Pažymėtina, kad nuo (*duomenys neskelbtini*) turėti leidimai laikinai gyventi ir šiuo metu jo turimas leidimas laikinai gyventi jam buvo išduoti Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir **46 straipsnio 1 dalies 2 punkto**² pagrindu. Vadovaujantis Įstatymo 53 straipsnio 9 dalimi³, į užsieniečio pragyventą Lietuvos Respublikoje laikotarpį yra **įskaičiuojama pusė laiko**, pragyvento Lietuvos Respublikoje turint leidimą laikinai gyventi, išduotą vadovaujantis šio Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 46 straipsnio nuostatomis. **Ši nuostata netaikoma užsieniečiui, kuris Lietuvos Respublikoje baigė studijas ir įgijo aukštojo mokslo kvalifikaciją.** Pažymime, kad asmenims, baigusiems bendrojo ugdymo programą ar profesinio mokymo programą, **aukštojo mokslo kvalifikacija nesuteikiama**, taigi į Lietuvos Respublikoje jų pragyventą laikotarpį įskaičiuojama **pusė laiko**, pragyvento Lietuvos Respublikoje turint leidimą laikinai gyventi, išduotą vadovaujantis šio Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 46 straipsnio nuostatomis.

Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtinta, kad leidimas nuolat gyventi užsieniečiui gali būti išduodamas esant dviem sąlygoms: 1) jis pragyveno Lietuvos Respublikoje **be pertraukos**

¹ Leidimas nuolat gyventi gali būti išduodamas užsieniečiui, jeigu jis pragyveno Lietuvos Respublikoje be pertraukos pastaruosius 5 metus ir turėjo leidimą laikinai gyventi;

² Leidimas laikinai gyventi gali būti išduodamas užsieniečiui, jeigu jis yra priimtas mokyti į švietimo įstaigą pagal bendrojo ugdymo arba profesinio mokymo programą (programas);

³ Leidimą nuolat gyventi išduodant užsieniečiui šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyto pagrindu, į pragyventą Lietuvos Respublikoje laikotarpį įskaičiuojama tik pusė laiko, pragyvento Lietuvos Respublikoje turint leidimą laikinai gyventi, išduotą vadovaujantis šio Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 46 straipsnio nuostatomis. Ši nuostata netaikoma užsieniečiui, kuris Lietuvos Respublikoje baigė studijas ir įgijo aukštojo mokslo kvalifikaciją.

Biudžetinė įstaiga
L. Sapiegos g. 1
LT-10312 Vilnius
Lietuva

Tel. 8 707 67000
El. p. info@migracija.gov.lt
www.migracija.lrv.lt
www.migracija.lt

Duomenys kaupiami
ir saugomi Juridinių
asmenų registre
Kodas 188610666

pastaruosius 5 metus; 2) turėjo leidimą laikinai gyventi. Kaip matyti iš pateiktų duomenų apie (*duomenys neskelbtini*) išduotus leidimus laikinai gyventi, tarp leidimų laikinai gyventi (*duomenys neskelbtini*) yra daugiau nei 19 mėnesių (t. y. daugiau nei 1,5 metų trukmės) pertrauka, t. y. laikotarpiu nuo (*duomenys neskelbtini*) užsienietis neturėjo galiojančio leidimo laikinai gyventi, tai reiškia, kad jis neatitinka vienos iš dviejų sąlygų – nėra pragyvenęs Lietuvos Respublikoje be pertraukos pastarųjų 5 metų.

[...] Akcentuotina, kad Įstatyme įtvirtintos nuostatos Lietuvos Respublikoje pragyventą laikotarpį sieja su leidimo laikinai gyventi, o ne su vizos turėjimu. Šie dokumentai skirtingai apibrėžia užsieniečių teisinę padėtį Lietuvoje, todėl Įstatymo kontekste jie nelaikytini tapačiais. Taigi, buvimas Lietuvoje turint vizą nėra prilyginamas gyvenimui Lietuvos Respublikoje, todėl jis negali būti įskaičiuojamas į Lietuvos Respublikoje pragyventą laikotarpį.

Pažymėtina, kad užsieniečio Lietuvos Respublikoje pragyventas laikotarpis laikomas nutrūkusiu nuo leidimo laikinai gyventi, kurį užsienietis turėjo iki pertraukos tarp leidimų laikinai gyventi susidarymo, galiojimo pabaigos. Jeigu po pertraukos užsieniečiui yra išduodamas naujas leidimas laikinai gyventi, jo pragyventas Lietuvos Respublikoje laikotarpis pradedamas skaičiuoti iš naujo.

[...] Įvertinus (*duomenys neskelbtini*) turėtus bei šiuo metu turimą leidimus laikinai gyventi, jo **suminis** Lietuvos Respublikoje pragyventas laikotarpis nuo (*duomenys neskelbtini*) (*neatsižvelgiant į nurodytą pertrauką tarp leidimų laikinai gyventi*) pagal faktinius duomenis yra **9 metai ir 3 mėnesiai**, tačiau įvertinus tai, kad visi leidimai laikinai gyventi nuo (*duomenys neskelbtini*) jam buvo išduoti Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 46 straipsnio nuostatų pagrindu, pagal Įstatymo 53 straipsnio 9 dalį, į Lietuvos Respublikoje (*duomenys neskelbtini*) pragyventą laikotarpį yra įskaičiuojama tik pusė laiko, tai reiškia, kad pagal Įstatymą, jo **suminis pragyventas laikotarpis yra 4 metai ir 6,5 mėnesio**.

Dėl teisės Migracijos departamento teritoriniam skyriui pateikti prašymą išduoti leidimą nuolat gyventi bei papildomus dokumentus, informuojame, jog, Lietuvos Respublikoje pragyvenęs 5 metus, (*duomenys neskelbtini*) galėtų pateikti Migracijos departamentui prašymą dėl leidimo nuolat gyventi išdavimo, tačiau preliminariai įvertinus Migracijos departamento turimus duomenis, manytina, kad jis neatitinka Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyto leidimo nuolat gyventi išdavimo pagrindo, nes nėra įvykdęs vienos iš dviejų sąlygų – **nėra pragyvenęs Lietuvos Respublikoje be pertraukos pastarųjų 5 metų**. Visgi, norėtume pažymėti, kad tais atvejais, kai esant pertraukai tarp jam per Lietuvos Respublikoje pragyventą 5 metų laikotarpį išduotų leidimų laikinai gyventi, užsienietis pateikia prašymą išduoti leidimą nuolat gyventi Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 8 punkto pagrindu, Migracijos departamentas atlieka išsamų pertraukos susidarymo aplinkybių vertinimą bei gautų išvadų pagrindu sprendžia dėl užsieniečio atitikties Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatytiems leidimo nuolat gyventi išdavimo reikalavimams. Kartu informuojame, kad sprendimą, ar teikti prašymą išduoti leidimą nuolat gyventi, pragyvenus Lietuvos Respublikoje 5 metus, (*duomenys neskelbtini*) turėtų priimti asmeniškai, atsižvelgęs į šiame atsakyme nurodytas aplinkybes.

(*Duomenys neskelbtini*) nusprendus kreiptis dėl leidimo nuolat gyventi išdavimo, prašymą išduoti leidimą nuolat gyventi jis turėtų užpildyti per Lietuvos migracijos informacinę sistemą (toliau – MIGRIS), pridėdant reikiamų dokumentų skaitmenines kopijas. Per 4 mėnesius nuo prašymo per MIGRIS pateikimo dienos, jis turėtų asmeniškai atvykti rezervuoto vizito laiku į pasirinktą Migracijos departamento teritorinį skyrį ir pateikti dokumentų originalus bei savo biometrinius duomenis.

Direktorės pavaduotojas

Lucija Voišnīs

Ilona Jančienė, el. p. ilona.janciene@migracija.gov.lt

(NE)ŽINOMA ŠIAULIŲ ISTORIJA: GRAFAI ZUBOVAI

Zubovai – Rusijos imperijos grafų ir Šv. Romos imperijos kunigaikščių giminė, kurios šaknys siekia XIII amžių. Pirmuoju šios giminės atstovu Lietuvoje tapo Platonas Zubovas.

Platonas Aleksandrovičius Zubovas (1767–1822) – Rusijos valstybės ir karo veikėjas, Rusijos imperatorės Jekaterinos II favoritas, generolas, aktyviai prisidėjęs prie T. Kosciuškos sukilimo malšinimo.

Po Abiejų Tautų Respublikos padalijimo 1795 m. Rusijos imperatorė Šiaulių ekonomiką su centriniu dvaru perdavė Platonui Zubovui, tačiau kartu ir vardiniu įsaku Šiaulių miestą „išėmė“ iš Šiaulių ekonomijos žemių ir suteikė jam apskrities miesto teises. Vadinasi, miestui suteikė tam tikrą savarankiškumą, nors, be abejo, didžiausias vietos žemvaldys P. Zubovas ir turėjo didžiausią galią.

Vis dėlto P. Zubovas Šiaulių ekonomijoje negyveno, kadangi jis turėjo ir daugiau žemių ir dvarų kitose vietose. Platonui mirus Šiaulių ekonomijos valdymą perėmė jo brolis Dmitrijus (1764–1836), kuris laikomas Lietuvos Zubovų šakos pradininku. Ypač daug naujovių įvedė Dmitrijaus sūnus Nikolajus (1801–1871), kuris rūpestingai prižiūrėjo paveldėtus turtus, 1826 m. į Ginkūnus jis perkėlė Šiaulių ekonomijos centrą, įkūrė drobės fabriką. Šiaulių Didždvario vasaros rezidencijoje buvo pradėti statyti nauji rūmai, pagalbinių dvaro pastatai, pradėtas kurti parkas. Giminę Šiauliuose ir Ginkūnuose pratęsė Nikolajaus ir Aleksandros vyresnysis sūnus Nikolajus Zubovas (1832–1898). Tai buvo pirmoji Zubovų karta, susirūpinusi vietinių gyventojų kultūra, užtarusi caro valdžios persekiotus asmenis. Nikolajus rūpinosi ūkiu, pastatė alaus bravorą („Gubernijos“ pirmtaką), didelį garinį malūną, prie Aleksandrijos plytinės įsteigė koklių fabriką. Nikolajus Zubovas paskyrė sklypą šalia dabartinės Kaštonų alėjos Šiaulių mergaičių gimnazijai, organizavo jos statybą.

Mergaičių
gimnazijos pastatas
prieš Pirmąjį
pasaulinį karą.
Atviruko leidėjas
D. Stilke.
Iš Šiaulių „Aušros“
muziejaus rinkinių.

Spėjama, kad Zubovams Šiauliai labiausiai buvo patrauklūs dėl ekonominių motyvų. Šiaulių kraštas yra nuo seno žinomas dėl savo gerų žemių ir nusistovėjusios palivarkinės (lažinės) ūkio sistemos. Ūkininkavimas tuose karališkuosiuose dvaruose, palyginti su privačiais kai kurių nuskurdusių dvarininkų dvarais, reiškė gana daug. Per XIX amžių rusų grafai Zubovai iš atėjų, svetimų tapo tikrais Lietuvos, Šiaulių patriotais.

Nikolajaus ir Aleksandros sūnus Vladimiras Zubovas (1862–1933) pradėjo trijų Vladimirų Zubovų, jau visiškai įaugusių į lietuvių kultūrą, vedusių lietuves, erą. Vladimiras steigė lietuviškas

mokyklas, rėmė lietuviškosios spaudos platinimą, globojo pažangius veikėjus. Zubovų giminės moterys prisidėdavo prie „gegužinių“ organizavimo. Tai buvo lietuvių tautinio atgimimo veikėjų suvažiavimai, kuriuose buvo sprendžiamos lietuviškos spaudos, švietimo, kultūros renginių problemos. „Gegužinėmis“ buvo maskuojami tikrieji tų susiejimų tikslai, o Zubovai tai labai gerai žinojo. Sofija Bilevičiūtė-Zubovienė „gegužinių“ dalyviams kiekvieną kartą atsiųsdavo tortą, taip prisidėdama prie tos maskuotės.

Zubovų žmonos po savo sparnu priglaudė ir lietuvių tautinio atgimimo jaunuomenę. Jų dėka pirmosiose lietuviškose mokyklose galėjo mokytis dvaro darbininkų vaikai. Mokyklose buvo mokomasi lietuvių kalbos, aišku, kiti dalykai galėjo būti dėstomi ir rusiški. Zubovienės mokyklą išlaikė, lietuviškumą slėpė ir sėkmingai įsiliejo į vietinių žmonių gyvenimą. Lietuvių inteligentai, šviesuoliai, atgimimo veikėjai Šiauliuose galėjo jaustis saugiai.

„Gubernijos“ alaus bravore dirbo nemaža lietuvių tautinio atgimimo veikėjų, knygnešių, šviesuolių. Organizuojant draudžiamosios spaudos slėpimą, Šiaulių „Gubernijos“ knygnešiai daugiausiai naudojos fabrike esančiu rūsiu.

Gubernijos bravoras 1900 m. J. Arnsono nuotr.

Istorikai sutaria, jog Zubovų giminė padarė didžiulę įtaką Šiaulių miesto raidai. Zubovų indėlis į kultūrinį, socialinį ir ekonominį Šiaulių gyvenimą – akivaizdus. Zubovai pasižymėjo vakarietišku požiūriu į miesto tvarkymą: ne tik diegė inovacijas, statė dvarus, steigė pramonės įmones, bet ir rūpinosi Šiaulių kultūra, puoselėjo lietuviškas mokyklas, ženkliai prisidėjo prie tautinio atgimimo idėjų sklaidos.

Šaltiniai ir literatūra

- A. Tautavičius, E. Gudavičius, Z. Kiaupa, „Šiaulių miesto istorija (iki 1940 m.)“, Šiauliai: „Momentas“, 1991.
„Apie gimnaziją“. Prieiga internetu: <https://www.didzdvaris.lt/kontaktai/apie-gimnazija/>.
Diana Janušaitė, „B. K. Salatkienė apie grafus Zubovus ir Šiaulių suklestėjimą“. Prieiga internetu: <http://www.snaujienos.lt/siauliai-780/32441-b-k-salatkiene-apie-grafus-zubovus-ir-siauliu-suklestejima>;
„Zubovų veikla“. Prieiga internetu: <https://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/virtualios-parodos/virtuali-paroda-zubovai-ir-siauliu-krastas/zubovu-veikla/>.

Parengė Istorijos ir politikos magistras, Seimo nario padėjėjas **Tautvydas Elijošius**

ŽINIASKLAIDA

<https://www.skrastas.lt/atolankos/ikvepti-laisves>

<https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1397283/kaunas-europos-kulturos-sostine-2022-zada-po-svarbu-kulturini-rengini-kiekviena-savaitgali>

<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/ka-apie-strategini-siauliu-investuotoja-nutylejo-vsd-ataskaita-pristate-pareigunai.d?id=86757433>

<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/kt-istatymo-pataisose-naujas-ipareigojimas-seimui.d?id=86450701>

Stasys Tumėnas, „Apsigynėme sovietmečiu, apsiginsime ir dabar“, *Savaitė*, 2021 m. balandžio 15 d., Nr. 15, p. 3, prieiga internetu: <https://www.savaite.lt/virtualus-zurnalas/8370-savaite-nr-15-2021.html>

KOMUNIKACIJA

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

*Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. stasys.tumenas@lrs.lt*

Padėjėja Vilniuje

Monika Šiaudinytė: tel. (8 5) 239 6615, el. p. monika.siaudinyte@lrs.lt;

Visuomeninis konsultantas

Tomas Butvilas: el. p. tomasvilas@gmail.com;

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas). Karantino laikotarpiu prašytume registruotis ir problemą išsakyti telefonu / el. paštu.

Padėjėjai Šiauliuose:

Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;

Tautvydas Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. tautvydas.elijosius@lrs.lt;

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>

<https://www.youtube.com/channel/UCwN1Y0KTvhz-5Mtkx98wWlw>

Microsoft Teams platforma:

Seimo nario Stasio Tumėno biuras Šiauliuose

Mobilioji naujienlaiškio versija: <https://bit.ly/33MrOzD>

Naujienlaiškyje panaudotos Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos, Valdemaro Valkiūno, „Laiptų galerijos“, Šiaulių „Aušros“ muziejaus nuotraukos.

Naujienlaiškį parengė Seimo nario Stasio Tumėno komanda.

Atsakingasis redaktorius – Nerijus Brazauskas.